

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice

nr. 75 din 12.12.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.30-34/47 din 04.03.2003

* * *

Abrogat: 11.12.2015

[Hotărîre ANRE nr.212/2015 din 09.10.2015](#)

În legătură cu emiterea de către ANRE a deciziei cu privire la lansarea procesului de liberalizare treptată a pieței energiei electrice, aprobată prin [Hotărîrea nr.62 din 30 mai 2002](#), elaborării și aprobării ulterioare a regulamentului pentru acreditarea consumatorilor eligibili, activității Titularilor de licențe din sectorul electroenergetic în noile condiții ale pieței energiei electrice, premise ce au condiționat perfectarea Regulilor provizorii ale pieței de energie electrică, Consiliul de administrație

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulile pieței energiei electrice prezentate în anexă care fac parte integrantă din prezenta hotărîre.
2. Se abrogă [Hotărîrea ANRE nr.40 din 14 iunie 2001](#) privind aprobarea Regulilor provizorii ale pieței de energie electrică.
3. Direcția reglementări și licențiere din cadrul ANRE va asigura și monitoriza îndeplinirea prevederilor prezentei hotărîri.
4. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data aprobării.

DIRECTORUL GENERAL AL AGENȚIEI NAȚIONALE
PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

Nicolae TRIBOI

Director

Marin Profir

Director

Vasile Carafizi

Chișinău, 12 decembrie 2002.

Nr.75.

Aprobate prin hotărîrea
consiliului de administrație ANRE
nr.75 din 12 decembrie 2002

REGULILE PIEȚEI ENERGIEI ELECTRICE

Notă: În tot textul Regulilor abrevierea "ANRE" se substituie cu cuvîntul "Agenție"; cuvîntul "Rezervă" se substituie cu cuvîntul "Echilibrare" conform [Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009

I. DISPOZIȚII GENERALE

1.1. Prezentele Reguli ale Pieței Energiei Electrice, denumite în continuare Reguli, sînt elaborate în corespundere cu prevederile Legii Republicii Moldova cu privire la energia electrică și stabilesc regulile de bază ale relațiilor dintre Participanții Pieței Energiei Electrice din Republica Moldova.

1.2. Obiectivele principale ale prezentelor Reguli sînt:

1.2.1. Crearea de către Titularii de Licență a condițiilor pentru asigurarea aprovizionării continue, complete și fiabile cu energie electrică a consumatorilor din Republica Moldova.

1.2.2. Dirijarea Sistemului Electroenergetic al Moldovei în corespundere cu Normele și Procedurile Operaționale, pentru asigurarea funcționării stabile, fiabile, sigure și eficiente a lui.

1.2.3. Dezvoltarea și asigurarea relațiilor comerciale stabile dintre Participanții Pieței Energiei Electrice.

1.2.4. Stabilirea unor relații regulamentare între Participanții Pieței și entitățile economice din Zonele Externe de Dispecerizare pentru asigurarea funcționării stabile, fiabile și sigure a Sistemului Electroenergetic al Moldovei.

1.2.5. Organizarea sistemului de evidență a energiei electrice prin măsurarea exactă a fluxurilor de energie electrică intrate în Rețeaua de Transport în fiecare perioadă de facturare și, corespunzător, repartizarea volumului total al energiei electrice furnizate între RED, Consumatori Eligibili și Furnizori, conform contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice încheiate de RED, Furnizori și Consumatorii Eligibili.

1.2.6. Asigurarea accesului liber, nediscriminatoriu la Rețeaua de Transport tuturor RED, Producătorilor, Furnizorilor și Consumatorilor Eligibili existenți sau potențiali.

1.2.7. Prezentarea tuturor RED, Producătorilor, Furnizorilor și Consumatorilor Eligibili de informații exacte, actuale, respectându-se principiul de transparență și imparțialitate, în conformitate cu Normele.

[Pct.1.2 [modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009](#)]

II. TERMENI ȘI DEFINIȚII

Administrarea contractelor bilaterale	Evaluarea de către Operatorul de Sistem a posibilității lor realizării tehnice a contractului bilateral, acordarea contractului și efectuarea de către Operatorul de Sistem a dispecerizării volumelor de energie electrică și a puterii electrice în conformitate cu prevederile contractului bilateral pentru furnizarea energiei și puterii electrice.
Alte Surse de Energie Electrică	Agenți economici care se află în afara Zonei de Dispecerizare cu care RED, sau Furnizorii sau Consumatorii Eligibili pot încheia contracte bilaterale pentru furnizarea energiei și puterii electrice.
Agenție	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Centrul de Dispecerizare	Subdiviziune a Operatorului de Sistem care planifică și realizează dispecerizarea resurselor Sistemului Electroenergetic pentru acoperirea sarcinii electrice în conformitate cu contractele bilaterale de furnizare a energiei electrice încheiate de RED, Furnizori și Consumatorii Eligibili și asigurarea stabilității, fiabilității, securității și eficienței funcționării Sistemului Electroenergetic.
Centrul de Evidență a Tranzacțiilor	Subdiviziune a Operatorului de Sistem care ține evidența și efectuează analiza fluxurilor efective de energie electrică, efectuează calcularea volumelor efective de energie electrică furnizată conform contractelor bilaterale și întocmește rapoarte privind tranzacțiile de pe Piața Energiei Electrice pe parcursul Perioadei de Facturare.
Consumator Eligibil	Consumatorul de energie electrică care are dreptul să încheie contract de furnizare a energiei și puterii electrice cu oricare furnizor de energie electrică, inclusiv din străinătate.
Dispecerizare	Proces continuu de dirijare pe parcursul a 24 ore a sarcinii generatoarelor, sarcinii RED și a Consumatorilor Eligibili, și a fluxurilor coordonate de putere electrică prin interconexiunile cu alte sisteme electroenergetice.
Energie Electrică de Echilibrare	Energie și putere electrică folosită pentru acoperirea completă a cerințelor orare de energie electrică ale RED și Consumatorilor Eligibili, suplimentar celei planificate și confirmate la începutul perioadei de facturare, care asigură acoperirea curbei reale de sarcină, în cazul devierii ei de la curba de sarcină prognozată și/sau devierii volumelor de energie electrică real consumate de cele confirmate la începutul perioadei de facturare.
Furnizor	Titular de Licență pentru furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate.
Graficul zilnic	Bilanț de putere a Sistemului Electroenergetic, în formă de document, întocmit de Operatorul de Sistem pentru fiecare 24 ore ale Perioadei de Planificare Săptămînală, în baza cererilor înaintate de

	<p>RED și Consumatorii Eligibili și în conformitate cu contractele bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice în care sînt indicate valorile orare medii ale puterii active ale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sarcinii electrice a RED și Consumatorilor Eligibili; - furnizările conform contractelor bilaterale; - sarcinile electrice ale centralelor electrice din Sistemul Electroenergetic al Moldovei; - fluxurile de puteri prin interconexiunile cu alte sisteme electroenergetice.
Licență	Act oficial, acordat persoanei juridice, de către Agenție, ce atestă dreptul de a practica un anumit gen de activitate, în Sistemul Electroenergetic, pentru o perioadă determinată, conform Normelor.
Norme	Acte legislative și normative, acte normativ-tehnice, normativ-economice, regulamente și reguli, standarde ale Republicii Moldova.
Operatorul de Sistem	Întreprinderea care dirijează Sistemul Electroenergetic al Moldovei în conformitate cu licențele pentru activitatea de dispecerat central și transport de energie electrică. La momentul adoptării Regulilor aceasta este ÎS "Moldelectrica".
Participanții Pieței	Titularii de Licențe și Consumatorii Eligibili.
Perioada de Facturare	Intervalul de timp egal cu durata unei luni calendaristice.
Perioada de Planificare Săptămînală	Perioada de timp care începe sîmbătă la ora 00.00 și se sfîrșește vineri la ora 24.00.
Piața Energiei Electrice	Sfera de vînzare-procurare a energiei și puterii electrice de către Participanții Pieței în scopul aprovizionării fiabile a consumatorilor cu energie electrică în cadrul Sistemului Electroenergetic.
Proceduri Operaționale	Reguli, regulamente și instrucțiuni elaborate de Operatorul de Sistem și aprobate de Agenție, în scopul asigurării funcționării stabile, fiabile, sigure și eficiente a Sistemului Electroenergetic și a Pieței de Energie Electrică.
Producător	Titular de Licență pentru producere de energie electrică.
Pronosticul Sarcinii	Pronosticul sarcinii totale a Sistemului Electroenergetic, în MW, elaborat de Operatorul de Sistem.
Puterea Maximă a centralei	Sarcina maximă, în MW, la care Producătorul este gata să exploateze sursa generatoare de energie electrică în regim continuu.
Puterea Minimă a centralei	Sarcina minimă, în MW, la care Producătorul este gata să exploateze sursa generatoare de energie electrică în regim continuu.
RED	Întreprindere de rețele electrice de distribuție, Titular de Licență pentru distribuția și furnizarea energiei electrice la tarife reglementate. La momentul adoptării Regulilor acestea sînt: "RED Nord" S.A., "RED Nord-Vest" S.A., Î.C.S."RED Union Fenosa" S.A.
Rețea de Transport	Sistem format din linii electrice de tensiune înaltă, cu echipament și utilaj de transformare și de comutare, precum și cu instalații auxiliare, care asigură în ansamblu transportul energiei electrice în limitele Zonei de Dispecerizare.
Sistemul Electroenergetic (Sistemul Electroenergetic al Moldovei)	Totalitate a elementelor din producerea, transportul, distribuția și utilizarea energiei electrice.
Sursele reglementate de Agenție	Centralele electrice la care producerea energiei electrice se efectuează la tarife reglementate: "CET-1" S.A., "CET-2" S.A., "CET NORD" S.A. Centralele electrice care produc energie electrică din surse regenerabile de energie, inclusiv Î.S. "Nodul Hidroenergetic Costești"
Titular de Licență	Persoană juridică deținătoare de licență acordată de către Agenție.

Tranzacție Comercială Externă	Furnizarea sau procurarea energiei electrice din Zonele Externe de Dispecerizare.
Zona de Dispecerizare	Sistemul Electroenergetic al Moldovei care constă din raioanele energetice din partea dreaptă și stângă a râului Nistru, avînd interconexiuni cu sistemele electroenergetice ale altor țări și care dispun de echipament de măsurare și/sau de telecomunicare, în limitele căruia Operatorul de Sistem asigură stabilitatea, fiabilitatea, securitatea și eficiența funcționării Rețelei de Transport, dirijează nemijlocit sarcina surselor de energie electrică și menține graficul coordonat al schimbului de energie și putere electrică cu Zonele Externe de Dispecerizare.
Zona Externă de Dispecerizare	Zona de dispecerizare a sistemului electroenergetic al altei țări, cu care Sistemul Electroenergetic al Moldovei este interconectat prin linii de transport a energiei electrice.
Parte Responsabilă de Echilibrare	Participant al Pieței Energiei Electrice care își asumă responsabilitatea pentru furnizarea Energiei Electrice de Echilibrare necesară RED sau Consumatorului Eligibil
Contract de asumare a responsabilității pentru echilibrare	Contract încheiat între RED, Consumatorul Eligibil și Producător sau Furnizor, prin care ultimii își asumă responsabilitatea de furnizare a Energiei Electrice de Echilibrare, iar RED și Consumatorul Eligibil își asumă obligația de plată a acesteia

[Cap.II [modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

III. CERINȚELE FAȚĂ DE PARTICIPANȚII PIEȚEI

3.1. Orice persoană juridică, căreia i-a fost acordată de către Agenție o Licență pentru producerea, sau distribuția, sau furnizarea energiei electrice la tarife reglementate sau nereglementate este obligată să se înregistreze la Operatorul de Sistem, în timp de zece zile, după intrarea în vigoare a licenței sus-numite.

3.2. Relațiile dintre Participanții Pieței se constituie în bază de contracte bilaterale. Clauzele contractelor trebuie să corespundă prevederilor din Licențe, Procedurilor Operaționale și Normelor în vigoare.

3.3. Operatorul de Sistem este obligat să organizeze dirijarea operativ-tehnologică și Administrarea contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice, încheiate de RED, Furnizori și Consumatorii Eligibili, în mod echitabil, transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu cererile lunare, acordate de părțile care au încheiat contractele bilaterale.

Dirijarea operativ-tehnologică a fluxurilor de energie electrică de la producători se efectuează de către Operatorul de sistem luîndu-se în considerare tehnologia de producere a energiei electrice.

[Pct.3.3 [modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

3.4. Operatorul de Sistem poartă răspundere pentru administrarea întocmai a contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice semnate de RED, Furnizori, Producători și Consumatorii Eligibili, și dirijează fluxurile de energie electrică în scopul asigurării funcționării stabile, fiabile, sigure și eficiente a Sistemului Electroenergetic.

3.5. Relațiile dintre RED, Furnizori, Consumatorii Eligibili și Operatorul de Sistem sînt bazate pe contractele bilaterale de prestare a serviciilor de transport de energie și putere electrică și de dispecerizare, în conformitate cu prevederile Licențelor, prezentelor Reguli și Normelor.

3.6. Participanții Pieței sînt obligați să respecte cu strictețe prevederile Normelor în vigoare, ce se referă la Sistemul Electroenergetic, Procedurile Operaționale și să se călăuzească, în activitatea lor, de principiul dirijării operativ-tehnologice centralizate a Sistemului Electroenergetic.

3.7. Operatorul de Sistem nu are dreptul să transmită energia electrică furnizată conform contractelor semnate de către o RED, unei alte RED, fără acordul prealabil, în scris, al ambelor RED.

[Pct.3.7 [modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

3.8. Titularii de Licență au dreptul să ia decizii comerciale proprii compatibile cu condițiile Licențelor și Normelor.

3.9. RED, Furnizorii și Producătorii, în conformitate cu Normele și Procedurile Operaționale, au

acces liber, în scopul citirii indicațiilor, la toate echipamentele de măsurare care înregistrează volumele de energie electrică intrate în Rețeaua de Transport și ieșite din ea.

3.10. Operatorul de Sistem este obligat să prezinte gratis tuturor RED, Furnizorilor, Producătorilor și Consumatorilor Eligibili informații cu caracter operativ și tehnic, privind capacitatea de transport a Rețelei de Transport. Operatorul de Sistem plasează zilnic informații cu caracter operativ și tehnic pe pagina electronică.

[Pct.3.10 modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

3.11. Operatorul de Sistem va prezenta RED, Furnizorilor și Producătorilor, după modelul stabilit, informația operativă privind furnizarea și consumul zilnic de energie electrică în Sistemul Electroenergetic.

3.12. Energia electrică produsă de Sursele reglementate de Agenție se distribuie între RED și Consumatorii Eligibili în conformitate cu decizia Agenției.

3.13. RED are dreptul să deconecteze de la rețeaua de distribuție instalațiile Consumatorului Eligibil în cazul neîndeplinirii de către ultimul a obligației de plată a serviciilor de distribuție a energiei electrice în conformitate cu contractul.

3.14. La cererea scrisă a Operatorului de Sistem, RED este obligată să deconecteze, în termen de cinci zile calendaristice, instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil de la rețeaua de distribuție, în cazul neîndeplinirii de către ultimul a obligației de plată a serviciilor de transport și dispecerizare, precum și în cazul lipsei furnizărilor de energie și putere electrică conform contractelor încheiate. În acest caz Operatorul de Sistem î-și asumă toată responsabilitatea pentru consecințele deconectării sau în lipsa contractelor.

[Pct.3.14 modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

IV. CONSUMATORII ELIGIBILI

4.1. Agenția acordă Consumatorilor Eligibili dreptul de a încheia contracte directe pentru furnizarea energiei și puterii electrice în conformitate cu regulamentele aprobate de către Agenție.

4.2. Agenția prezintă Operatorului de Sistem și RED lista aprobată a Consumatorilor Eligibili.

4.3. Consumatorul Eligibil este obligat să îndeplinească întocmai obligațiile asumate, exigențele Regulilor și cerințele Operatorului de Sistem și/sau RED, la rețelele electrice ale căreia sînt racordate instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil.

4.4. Consumatorul Eligibil este obligat să încheie contracte bilaterale pentru furnizarea energiei și puterii electrice în volumul necesar pentru acoperirea consumului său, consumul tehnologic la transportul energiei electrice prin Rețeaua de Transport și prin rețeaua de distribuție, în cazul în care instalațiile electrice ale lui sînt racordate la rețeaua RED.

4.5. Consumatorul Eligibil este obligat să încheie contract pentru dispecerizarea și transportul energiei și puterii electrice cu Operatorul de Sistem și contract pentru prestarea serviciilor de distribuție în cazul în care instalațiile electrice ale lui sînt racordate la rețeaua RED.

V. PROCURAREA ENERGIEI ELECTRICE

5.1. Contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice

5.1.1. Fiecare RED va încheia contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice care îi va permite să asigure acoperirea continuă și integrală a sarcinii electrice a tuturor consumatorilor săi de energie electrică și a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport. Consumatorul Eligibil va încheia contracte bilaterale pentru furnizarea energiei și a puterii electrice care îi va permite să asigure acoperirea continuă și integrală a sarcinii electrice a lui și a consumului tehnologic de energie electrică la transportul și/sau la distribuția ei.

Proiectele contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice trebuie să fie prezentate Operatorului de Sistem pentru evaluare și coordonare privind posibilitatea realizării tehnice a clauzelor contractuale.

5.1.2. Consumatorii Eligibili care au încheiat contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii

electrice cu Alte Surse de Energie Electrică sau cu Furnizorii care importă energie electrică, trebuie obligatoriu să încheie și contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice produse de Sursele reglementate de Agenție, cu excepția Întreprinderii de Stat "Nodul Hidroenergetic Costești". Cota parte a energiei electrice furnizată Consumatorilor Eligibili de la Sursele reglementate de Agenție se aprobă anual de către Agenție în baza cotei părți a energiei electrice produse de Sursele reglementate de Agenție în acoperirea consumului total de energie electrică pe țară.

5.1.3. Contractul bilateral de furnizare a energiei și puterii electrice, copia căruia se prezintă Operatorului de Sistem, va conține:

- a) data semnării contractului;
- b) durata de valabilitate a contractului;
- c) volumul și graficul furnizărilor de energie și putere electrică;
- d) punctele de livrare;
- e) condițiile de majorare, limitare și întrerupere a furnizărilor de energie electrică;
- f) dreptul Operatorului de Sistem la Administrarea contractului bilateral.

5.1.4. Astfel de contracte pot fi încheiate între:

- a) RED și Producătorii, RED și Furnizorii de energie electrică din interiorul Zonei de Dispecerizare;
- b) RED și Alte Surse de Energie Electrică, Furnizori și Alte Surse de Energie Electrică;
- c) Consumatorii Eligibili și Furnizori, Consumatorii Eligibili și Sursele reglementate de Agenție, Consumatorii Eligibili și RED, Consumatorii Eligibili și alte Surse de Energie Electrică.

5.1.5. Dacă contractul bilateral de furnizare a energiei și puterii electrice este încheiat între RED sau Consumatorul Eligibil și Furnizor sau Alte Surse de Energie Electrică, atunci administrarea lui va fi realizată de Operatorul de Sistem în coordonare cu centrul de dispecerizare al Zonei Externe de Dispecerizare în conformitate cu acordurile/contractele sau alte documente în vigoare încheiate între Operatorul de Sistem și operatorul Zonei Externe de Dispecerizare.

În acest caz contractele bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice vor fi coordonate, obligatoriu și în modul stabilit, cu operatorul din Zona Externă de Dispecerizare.

5.1.6. RED prezintă Agenției, pentru avizare, contractele bilaterale de furnizare a energiei și a puterii electrice.

[Pct.5.1 [modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

5.2. Contracte de furnizare a Energiei Electrice de Echilibrare

5.2.1. În legătură cu restricțiile de ordin tehnic, provocate de modificarea sarcinii Producătorilor, și devierile sarcinii electrice a RED și Consumatorilor Eligibili de la cea planificată, în scopul asigurării nivelului adecvat al fiabilității aprovizionării cu energie electrică, RED și Consumatorii Eligibili vor încheia contracte de achiziționare și furnizare a Energiei Electrice de Echilibrare.

5.2.2. În scopul asigurării furnizării Energiei Electrice de Echilibrare, RED și Consumatorii Eligibili sînt în drept să negocieze și să semneze cu Producătorii și Furnizorii contracte de asumare a responsabilității pentru echilibrare.

5.2.3. Clauzele privind asumarea responsabilității de furnizare a Energiei Electrice de Echilibrare pot fi incluse în contractele bilaterale de furnizare a energiei electrice, drept anexe separate. Anexele respective se prezintă în mod obligatoriu Operatorului de Sistem.

5.2.4. RED sînt obligate să informeze Agenția privind modalitățile de asigurare și achiziționare a Energiei Electrice de Echilibrare.

[Pct.5.2 în redacția [Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

5.3. Contracte de prestare a serviciilor de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice

5.3.1. RED, Furnizorul sau Consumatorul Eligibil este obligat să încheie cu Operatorul de Sistem contract bilateral de prestare a serviciilor de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice. În acest contract se vor specifica procedurile de conlucrare și de divizare a obligațiilor între Operatorul de Sistem, RED, Furnizor sau Consumatorul Eligibil, la prestarea serviciilor de dispecerizare și transport al

energiei și puterii electrice prin Rețeaua de Transport.

5.3.2. La transportul energiei și puterii electrice din sistemele electroenergetice ale altor țări, Operatorul de Sistem se va conduce de prevederile contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice, încheiate de RED, Furnizorii și Consumatorii Eligibili, cât și de acordurile/contractele sau alte documente în vigoare semnate de Operatorul de Sistem și operatorii sistemelor electroenergetice ale țărilor respective.

5.3.3. RED, Furnizorii sau Consumatorii Eligibili achită plata pentru serviciile de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice în conformitate cu volumele efective ale serviciilor prestate, tarifele stabilite de Agenție, conform prevederilor contractelor bilaterale de prestare a serviciilor de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice.

[Pct.5.3 modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

VI. FURNIZAREA ENERGIEI ELECTRICE

6.1. Pronosticul balanței de energie și putere electrică pentru anul calendaristic următor

6.1.1. Anual, pînă la 15 noiembrie, RED și Consumatorii Eligibili trebuie să prezinte Operatorului de Sistem pronosticul lunar de consum propriu de energie electrică pentru anul calendaristic următor indicînd, de asemenea, și sarcina de vîrf în zilele caracteristice, convenite reciproc.

6.1.2. Producătorii de energie electrică trebuie să prezinte anual, Operatorului de Sistem, pînă la 15 noiembrie pronosticul producerii și livrării de energie electrică, indicînd Puterea Maximă și Minimă a centralei, valoarea puterii disponibile, posibilitățile și diapazonul de reglare, modificările planificate în componența utilajului generator, reparațiile anuale planificate și alți parametri, care influențează la funcționarea utilajului generator.

6.1.3. Anual, către 25 noiembrie, în baza datelor primite de la RED, Consumatorii Eligibili, Producători, precum și datelor proprii, Operatorul de Sistem va elabora și prezenta tuturor RED și Consumatorilor Eligibili pronosticurile lunare de consum de energie electrică și curbele de sarcină pentru anul calendaristic următor indicînd, de asemenea, și sarcina de vîrf în zilele caracteristice, convenite reciproc.

6.1.4. Bazîndu-se pe analiza proprie a pronosticului, indicat în pct.6.1.3, și pe estimarea lui de către Operatorul de Sistem, RED și Consumatorii Eligibili trebuie să încheie contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice cu Producătorii, Furnizorii și cu Alte Surse de Energie Electrică. Aceste contracte trebuie să asigure acoperirea orară a sarcinii electrice a consumatorilor în anul calendaristic următor.

6.1.5. Anual, pînă la 10 decembrie, RED sînt obligate să prezinte Agenției, pentru avizare, originalele contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice și să prezinte Operatorului de Sistem copiile acestor contracte conform subpunctului 5.1.3.

[Pct.6.1 modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

6.2. Pronosticul și formarea balanței de energie electrică pentru luna calendaristică următoare

6.2.1. Lunar, pînă la data de 21, RED și Consumatorii Eligibili, în baza contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice semnate, vor coordona cu Producătorii, Furnizorii și cu Alte Surse de Energie Electrică cantitățile planificate de furnizare a energiei și puterii electrice pentru luna calendaristică următoare.

6.2.2. Lunar, pînă la data de 22, RED și Consumatorii Eligibili transmit Operatorului de Sistem pronosticul consumului de energie și putere electrică, cu divizarea acoperirii de către Producători, Furnizori și Alte Surse de Energie Electrică, dispunînd de confirmările în scris ale furnizărilor planificate de energie și putere electrică pentru luna calendaristică următoare. Producătorii informează Operatorul de Sistem, RED și Consumatorii Eligibili, cu care au încheiate contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice, despre toate restricțiile tehnice, în termenii indicați în contracte.

6.2.3. În baza contractelor bilaterale, confirmate de Producători, Furnizori și Alte Surse de Energie Electrică, Operatorul de Sistem, lunar, pînă la data de 23, elaborează și transmite operatorului respectiv

al Zonei Externe de Dispecerizare cererea pentru furnizarea volumului planificat de energie și putere electrică pentru luna calendaristică următoare.

6.2.4. Primind, lunar, pînă la data de 25, confirmarea Producătorilor, Furnizorilor și Altor Surse de Energie Electrică, Operatorul de Sistem va informa despre aceasta RED și Consumatorii Eligibili, concomitent aducînd la cunoștința lor și limitările de capacitate ale Rețelei de Transport, dacă acestea există.

6.2.5. În cazul dacă nu sînt confirmate furnizările respective, Operatorul de Sistem, lunar, pînă la data de 26, va preveni RED și Consumatorii Eligibili despre lipsa resurselor de energie electrică pentru luna calendaristică următoare și va informa organul administrației publice centrale de specialitate și Agenția despre crearea balanței deficitare pronosticate de energie și putere electrică.

Cel tîrziu pînă la data de 27 a lunii, Operatorul de Sistem va cere, repetat, confirmarea furnizărilor respective de la Producători, Furnizori și Alte Surse de Energie Electrică.

6.2.6. În cazul dacă lipsesc contractele și/sau nu sînt confirmate, repetat, furnizările de energie și putere electrică din partea Producătorilor, Furnizorilor sau Altor Surse de Energie Electrică, lunar, nu mai tîrziu de data de 28, Operatorul de Sistem va informa organul administrației publice centrale de specialitate și Agenția despre crearea balanței deficitare pronosticate de energie și putere electrică și va avertiza RED și Consumatorii Eligibili despre situația critică creată.

6.2.7. Responsabilitatea pentru formarea balanței necesare de energie și putere electrică pentru luna calendaristică următoare este atribuită managerului RED și Consumatorilor Eligibili, conform Normelor.

6.2.8. Dacă datele calendaristice, indicate în punctele 6.2.1-6.2.6, coincid cu zilele de odihnă sau cu zilele de sărbătoare, atunci acțiunile descrise în aceste puncte vor fi îndeplinite în zilele de lucru pînă la data calendaristică respectivă.

[Pct.6.2 modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

6.3. Furnizarea energiei electrice de la Sursele reglementate de Agenție

6.3.1. Planificarea regimului de funcționare a centralelor electrice

Planificarea producerii și livrării de energie electrică în rețeaua electrică în anul viitor se efectuează luîndu-se în considerație pronosticul regimului de termoficare al funcționării centralelor electrice de termoficare și centralelor care produc energie electrică din surse regenerabile de energie. Energia electrică produsă de Sursele reglementate de Agenție trebuie să participe la acoperirea consumului de energie electrică a tuturor RED și Consumatorilor Eligibili. Fiecare RED încheie cu Sursele reglementate de Agenție contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice în volum ce corespunde cotei părți a consumului de energie electrică a respectivei RED în consumul total de energie electrică de către toate RED.

6.3.2. Repartizarea volumului de energie electrică produsă de Sursele reglementate de Agenție.

Repartizarea volumului planificat și efectiv de energie electrică produsă de Sursele reglementate de Agenție între RED se efectuează în conformitate cu cota parte a consumului de energie electrică, revenită fiecărei RED, în totalul de energie electrică consumat de către toate RED. Valoarea cotei părți se aprobă de Agenție. La repartizarea volumului planificat și efectiv de energie electrică produsă de Sursele reglementate de Agenție între RED nu se ia în considerație volumul planificat și efectiv de energie electrică furnizată Consumatorilor Eligibili.

Valoarea cotei părți a consumului de energie electrică, revenită fiecărei RED și Consumatorilor Eligibili, din totalul de energie electrică consumat de către toate RED și Consumatorii Eligibili se calculează de către Operatorul de Sistem pentru perioada octombrie anul trecut – septembrie anul curent și se prezintă Agenției pentru aprobare. Dacă instalațiile electrice ale Consumatorilor Eligibili sînt racordate la rețelele electrice ce aparțin RED, atunci volumul de energie electrică furnizată Consumatorilor Eligibili nu se ia în considerare la calcularea cotei părți a consumului de energie electrică, revenită respectivei RED.

[Pct.6.3.3 exclus prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

6.3.4. Sursele reglementate de Agenție, trebuie să prezinte Operatorului de Sistem, la timp și în conformitate cu p.6.1., 6.2. din prezentele Reguli, curbele proprii de sarcină, corespunzător contractelor bilaterale semnate, specificând sarcina fiecărei RED și Consumatori Eligibili, cărora li se furnizează energie electrică.

6.3.5. RED și Consumatorii Eligibili încheie contracte pentru furnizarea întregului volum de energie electrică produsă de centralele electrice de termoficare, reglementate de Agenție.

[Pct.6.3 modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

6.4. Furnizarea energiei și puterii electrice de la centrala SA “Молдавская ГРЭС” se va realiza în corespundere cu contractele bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice încheiate de RED, Furnizorii și Consumatorii Eligibili.

[Pct.6.4 în redacția Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

6.5. Furnizarea de energie și putere electrică din Ucraina

Furnizarea de energie și putere electrică din Ucraina în Republica Moldova se va realiza în conformitate cu:

- contractele bilaterale încheiate de RED, și/sau Furnizori și/sau Consumatorii Eligibili;
- acordurile/contractele sau alte documente în vigoare semnate de Operatorul de Sistem și operatorul din Zona Externă de Dispecerizare a Ucrainei privind realizarea furnizării de energie și putere electrică.

Planificarea regimurilor și furnizarea energiei electrice din sistemul electroenergetic al Ucrainei se efectuează de către Operatorul de Sistem respectându-se principiul de transparență și imparțialitate, în conformitate cu contractele bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice.

6.6. Furnizarea de energie și putere electrică din România sau Bulgaria

Condițiile tehnice, cantitatea și procedura realizării furnizărilor de energie și putere electrică din sistemul electroenergetic al României sau al Bulgariei vor fi indicate în acordurile/contractele și alte documente în vigoare, semnate de Operatorul de Sistem și operatorii din Zonele Externe de Dispecerizare ale României și Bulgariei, cât și în contractele bilaterale de furnizare a energiei electrice, încheiate de RED, și/sau Furnizori și/sau Consumatorii Eligibili.

VII. INTERACȚIUNEA OPERATIV-TEHNOLOGICĂ LA DISPECERIZAREA ȘI TRANSPORTUL ENERGIEI ȘI PUTERII ELECTRICE

[Denumirea în redacția Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

7.1. Interacțiunea operativ-tehnologică dintre RED, Producători, Furnizori, Consumatorii Eligibili și Operatorul de Sistem se efectuează în baza contractelor bilaterale de prestare a serviciilor de dispecerizare și transport a energiei și puterii electrice, Normelor și Procedurilor Operaționale, acordurilor/contractelor și altor documente în vigoare semnate de Operatorul de Sistem și operatorii din Zonele Externe de Dispecerizare.

7.2. Producătorii de energie electrică trebuie să organizeze interacțiunea operativ-tehnologică cu Operatorul de Sistem în baza regulamentului cu privire la dirijarea unică prin dispecer a Sistemului Electroenergetic.

7.3. RED, Furnizorii, Producătorii, Consumatorii Eligibili și Operatorul de Sistem sînt obligați să respecte cu strictețe prevederile contractelor de furnizare a energiei și puterii electrice și contractele de prestare a serviciilor de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice.

7.4. RED și Consumatorul Eligibil nu este în drept să consume din Rețeaua de Transport, mai multă energie electrică decît a contractat prin contractele bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice.

7.5. RED și Consumatorii Eligibili trebuie să prezinte Operatorului de Sistem graficul de reducere a sarcinii RED/Consumatorului Eligibil în cazul deficitului de energie și putere electrică în valoare de 10%,

20%, 30%, 50%, cît și în cazurile de avarii în Sistemul Electroenergetic al Moldovei, cu indicarea sarcinilor limită ale stațiilor electrice de 110 kV.

7.6. Operatorul de Sistem va lua măsuri pentru a limita consumul de energie electrică de către RED și Consumatorii Eligibili, dacă aceștia nu dispun de contracte bilaterale de furnizare a energiei electrice, în cazul în care contractele nu asigură balanța electroenergetică a RED sau a Consumatorului Eligibil, iar RED sau Consumatorul Eligibil nu au semnat Contracte de asumare a responsabilității pentru echilibrare.

[Pct.7.6 în redacția [Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

7.7. Dacă la sfîrșitul Perioadei de Facturare s-a determinat că Operatorul de Sistem a permis unei oarecare RED sau Consumator Eligibil să consume din Rețeaua de Transport energia și puterea electrică furnizată conform contractelor semnate de alte RED, fără permisiunea scrisă a lor, atunci Operatorul de Sistem va recupera, în conformitate cu Normele, RED care a păgubit, prejudiciul cauzat, în mărimea stipulată în contractul pentru prestarea serviciilor de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice, încheiat între Operatorul de Sistem și RED păgubită.

7.8. Procesul de dispecerizare se va desfășura continuu, în conformitate cu prevederile Licenței pentru activitatea de dispecerat central, Procedurile Operaționale, precum și dreptul Operatorului de Sistem de administrare a tuturor tipurilor de contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice în conformitate cu prevederile pct.5.1.3.

7.9. Drepturile și procedurile de utilizare a Energiei Electrice de Echilibrare se stipulează în contractele bilaterale respective sau în acordurile suplimentare încheiate între Operatorul de Sistem și RED și/sau Consumatorii Eligibili.

[Pct.7.9 în redacția [Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

7.10. Operatorul de Sistem va coordona cu Agenția toate acordurile/contractele și alte documente în vigoare semnate de el și operatorii din Zonele Externe de Dispecerizare, precum și va prezenta Agenției setul de Proceduri Operaționale, spre aprobare.

În timp de 10 zile, după aprobarea lor, Operatorul de Sistem le va prezenta Producătorilor, RED, Furnizorilor și Consumatorilor Eligibili pentru a se conduce în activitatea lor.

VIII. EVIDENȚA ENERGIEI ELECTRICE

8.1. Centrul de Evidență a Tranzacțiilor

8.1.1. Centrul de Evidență a Tranzacțiilor este o subdiviziune a Operatorului de Sistem.

8.1.2. Centrul de Evidență a Tranzacțiilor efectuează, lunar, calcularea tuturor fluxurilor efective de energie electrică de pe Piața Energiei Electrice; duce evidența cantității de energie electrică la hotarele externe și interne ale Rețelei de Transport; calculează și divizează valoarea efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport; determină cantitățile efective de energie electrică furnizată, în conformitate cu contractele bilaterale pentru fiecare RED, de fiecare Furnizor, de fiecare Producător, fiecărui Consumator Eligibil, precum și volumele efective de Energie Electrică de Echilibrare furnizate către fiecare RED sau Consumator Eligibil.

8.1.3. Operatorul de Sistem, luînd în considerație propunerile Titularilor de Licențe, elaborează setul inițial de proceduri pentru calcularea cantității de energie electrică furnizată fiecărei RED, fiecărui Consumator Eligibil, de către fiecare Furnizor, Alte Surse de Energie Electrică, precum și generată de către fiecare Producător. Acest set de proceduri va asigura corectitudinea și claritatea calculării tranzacțiilor de pe Piața Energiei Electrice.

Procedurile de calculare se coordonează cu Agenția.

8.1.4. RED și Furnizorii au dreptul la verificarea cantității de energie electrică furnizată în conformitate cu tranzacțiile lor.

8.1.5. Centrul de Evidență a Tranzacțiilor prezintă lunar fiecărei RED, Producător și Furnizor toată informația necesară ce se referă la activitatea ei/lui pe Piața Energiei Electrice pe parcursul Perioadei de Facturare. Volumul informației prezentate va fi aprobat de Agenție.

8.2. Evidența energiei electrice

8.2.1. Operatorul de Sistem înregistrează și duce evidența lunară a cantității de energie electrică furnizată efectiv, folosind în acest scop echipamentul de măsurare instalat în punctele de măsurare la hotarele externe și interne ale Rețelei de Transport. Hotarele externe ale Rețelei de Transport corespund hotarelor de delimitare a proprietății liniilor de interconexiune între sistemele electroenergetice și liniilor de transport a energiei electrice de la Producători.

8.2.2. Cantitatea de energie electrică furnizată în rețeaua RED, precum și Consumatorilor Eligibili, pe parcursul Perioadei de Facturare, se calculează de către Operatorul de Sistem folosind în acest scop echipamentul de măsurare instalat în punctele de măsurare la hotarele de delimitare dintre Rețeaua de Transport și rețeaua RED sau instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil.

8.2.3. Lista punctelor de măsurare, procedura de calculare a cantității de energie electrică intrate în rețeaua RED și în instalația electrică a Consumatorului Eligibil, procedura de calculare folosită în cazul ieșirii din funcție a echipamentului de măsurare, verificarea corespunderii erorii echipamentului de măsurare cu cea admisibilă, precum și obligațiile pentru deservirea acestora trebuie să fie indicate, separat, în anexele la contractul pentru prestarea serviciilor de dispecerizare și transport a energiei și puterii electrice.

8.2.4. Cantitatea de energie electrică livrată lunar de Furnizori către RED sau Consumatorilor Eligibili se calculează de Centrul de Evidență a Tranzacțiilor în baza proceselor-verbale de citire a indicațiilor sistemelor existente de măsurare, semnate de reprezentanții RED sau Consumatorilor Eligibili, luându-se în considerație consumul tehnologic efectiv de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport.

8.2.5. Dacă la sfârșitul anului calendaristic se constată că valoarea relativă a consumului tehnologic efectiv de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport este mai mare sau mai mică decât valoarea aprobată de Agenție, utilizată la calcularea tarifelor, atunci valoarea dată va fi analizată și poate fi adoptată o altă valoare pentru anul următor, în caz de necesitate.

8.2.6. Pe parcursul perioadelor de staționare a Producătorilor, evidența energiei electrice utilizate de Producători pentru consumul propriu tehnologic, din rețeaua RED, și evidența cantității de energie electrică livrată la bare de Producători se efectuează pentru perioada concretă de timp.

8.3. Calcularea și repartizarea consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport

8.3.1. Consumul tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport se calculează pentru fiecare Perioadă de Facturare.

8.3.2. În cazul tranzitului energiei electrice prin rețeaua de transport, consumul tehnologic de energie electrică, raportat la volumele tranzitate de energie electrică, se determină pentru fiecare Perioadă de Facturare și pentru fiecare tranzacție.

8.3.3. Valoarea efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, delta W, pe parcursul Perioadei de Facturare, se calculează conform formulei:

$$\Delta W = W_{intr} - W_{ies} ,$$

unde:

W_{intr} – cantitatea de energie electrică furnizată/intrată la hotarul exterior al Rețelei de Transport pe parcursul Perioadei de Facturare;

W_{ies} – cantitatea de energie electrică ieșită din Rețeaua de Transport/livrată în rețeaua RED și pentru Consumatorii Eligibili pe parcursul Perioadei de Facturare.

8.3.4. Distribuirea valorii efective a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport se efectuează în corespundere cu ponderea cantității de energie electrică furnizată către respectiva RED sau pentru Consumatorul Eligibil, pentru fiecare Perioadă de Facturare.

8.3.5. Exemplu de calculare a valorii efective a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine RED-I sau Consumatorului Eligibil I:

$$\Delta W_{RED-I} = \Delta W \times \frac{W_{RED-I}}{W_{ies}},$$

unde:

ΔW_{RED-I} – valoarea efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport pe parcursul Perioadei de Facturare, ce revine RED-I sau Consumatorului Eligibil I;

W_{RED-I} – cantitatea de energie electrică furnizată către RED-I sau pentru Consumatorul Eligibil I prin toate punctele de delimitare pe parcursul Perioadei de Facturare.

8.3.6. Divizarea valorii efective a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine Furnizorilor pentru fiecare Perioadă de Facturare, se determină după formula:

$$\Delta W_{Furn-I} = W_{Furn-I} \times \frac{\Delta W}{W_{intr}},$$

unde:

ΔW_{Furn-I} – valoarea efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, ce revine Furnizorului-I;

W_{Furn-I} – cantitatea efectivă de energie electrică furnizată în Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, ce revine Furnizorului-I.

8.3.7. Dacă un Titular de Licență sau o Parte terță efectuează tranzitul de energie electrică prin Sistemul Electroenergetic, atunci el/ea va suporta cheltuielile legate de consumul tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, care include atât componenta constantă cât și cea variabilă care se calculează în corespundere cu metoda prezentată în anexa 1.

[Pct.8.3 [modificat Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

8.4. Determinarea cantității de Energie Electrică de Echilibrare

8.4.1. Centrul de Evidență a Tranzacțiilor, în conformitate cu prevederile contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice, graficelor zilnice coordonate de furnizare a energiei electrice și reieșind din cantitatea efectivă a energiei electrice intrate în fiecare RED și pentru Consumatorii Eligibili, determină cantitatea de energie electrică procurată în conformitate cu contractele bilaterale și, separat, cantitatea Energiei Electrice de Echilibrare pentru fiecare RED și Consumator Eligibil.

8.4.2. Cantitatea Energiei Electrice de Echilibrare pentru fiecare RED și Consumator Eligibil se calculează, lunar, ca diferența dintre cantitatea efectivă de energie electrică intrată în fiecare RED sau la locul de consum al Consumatorului Eligibil și cantitatea de energie electrică furnizată în conformitate cu contractele bilaterale de furnizare a energiei electrice pentru acoperirea curbei de sarcină zilnică prognozată, luându-se în considerație valoarea relativă a consumului tehnologic efectiv de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport.

[Pct.8.4 [modificat Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

8.5. Întocmirea documentației cu privire la furnizarea energiei electrice

8.5.1. Calcularea volumului de energie electrică furnizată de Furnizori, Producători și Alte Surse de Energie electrică, pentru RED și Consumatorilor Eligibili se efectuează în conformitate cu prevederile contractelor bilaterale încheiate de Participanții Pieței, procedurile de calculare și metodicii indicate în p.8.1.-8.4., proporțional cu graficele lunare de furnizare efectivă a energiei electrice.

8.5.2. Operatorul de Sistem coordonează și semnează cu operatorii din sistemele

electroenergetice vecine, documentele privind cantitățile efective de energie electrică furnizate Participanților Pieței, inclusiv repartizate pe fiecare Furnizor, RED și Consumator Eligibil.

8.5.3. Până la data de 12 a lunii următoare Perioadei de Facturare, Operatorul de Sistem întocmește, semnează și transmite către RED, Furnizori și Consumatorilor Eligibili, în două exemplare, actele referitoare la volumele efective ale serviciilor de dispecerizare și transport a energiei și puterii electrice prestate pe parcursul Perioadei de Facturare.

8.5.4. RED, Consumatorii Eligibili și Furnizorii semnează actele cu privire la volumele efective ale serviciilor de dispecerizare și transport a energiei și puterii electrice prestate pe parcursul Perioadei de Facturare și restituie un exemplar Operatorului de Sistem până la data de 15 a lunii următoare Perioadei de Facturare.

8.5.5. RED, Consumatorii Eligibili și Furnizorii întocmesc actele de primire-predare a energiei electrice furnizate lor în conformitate cu contractele bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice, coordonând cu Operatorul de Sistem volumele efective de energie electrică furnizate.

[Pct.8.5 modificat Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

IX. SERVICIILE DE DISPECERIZARE ȘI TRANSPORT AL ENERGIEI ȘI PUTERII ELECTRICE

9.1. În scopul aprovizionării fiabile cu energie electrică a consumatorilor, Operatorul de Sistem este obligat să presteze servicii calitative de dispecerizare și transport al energiei și puterii electrice tuturor RED, Consumatorilor Eligibili și Furnizorilor în corespundere cu condițiile Licențelor, prevederile contractelor bilaterale, Procedurilor Operaționale și Normelor.

9.2. Operatorul de Sistem este obligat să supravegheze și să asigure permanent balanța de furnizare și consum de energie și putere electrică în Sistemul Electroenergetic.

9.3. În activitatea sa Operatorul de Sistem se conduce de principiul asigurării stabilității, fiabilității, securității și eficienței funcționării Sistemului Electroenergetic în conformitate cu condițiile Licențelor, prevederile contractelor bilaterale, Procedurilor Operaționale și Normelor.

9.4. În activitatea sa Operatorul de Sistem se conduce de acordurile/contractele interstatale și/sau alte documente în vigoare ce reglementează funcționarea în paralel a sistemelor electroenergetice din țările vecine.

9.5. În cazul efectuării tranzitului de energie electrică prin Rețeaua de Transport, Operatorul de Sistem este obligat să nu admită limitări sau pagube față de RED, Consumatorii Eligibili și Producători.

[Pct.9.5 în redacția Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009, în vigoare 24.02.2009]

9.6. Operatorul de Sistem este obligat, lunar, să ducă evidența și analiza fluxurilor efective de energie electrică, să efectueze calculele cantităților de energie electrică furnizată în conformitate cu contractele bilaterale de furnizare a energiei electrice și să prezinte RED, Consumatorilor Eligibili și Furnizorilor rapoarte cu privire la tranzacțiile acestora pe Piața Energiei Electrice pe parcursul Perioadei de Facturare.

9.7. Operatorul de Sistem are dreptul să deconecteze instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil de la Rețeaua de Transport în cazul neachitării, de către Consumatorul Eligibil, a plății pentru serviciile de dispecerizare și transport a energiei și puterii electrice. În acest caz Operatorul de Sistem poate deconecta instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil de la Rețeaua de Transport după cinci zile calendaristice din ziua avizării Consumatorului Eligibil, despre deconectare.

9.8. Operatorul de Sistem are dreptul să deconecteze instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil de la Rețeaua de Transport, dacă instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil induc perturbări în Rețeaua de Transport, care rezultă în înrăutățirea calității energiei electrice furnizate RED sau altor Consumatori Eligibili.

9.9. Operatorul de Sistem va deconecta instalațiile electrice ale Consumatorului Eligibil, de la Rețeaua de Transport, dacă Consumatorul Eligibil nu dispune de contracte bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice sau lipsesc furnizările de energie și putere electrică conform contractelor încheiate.

9.10. La adresarea scrisă a RED, Operatorul de Sistem va deconecta, în termen de cinci zile calendaristice, de la Rețeaua de Transport, instalațiile electrice ale oricărui consumator (inclusiv Consumatorul Eligibil), care nu achită plata pentru energie electrică consumată. În acest caz RED își asumă toată responsabilitatea pentru consecințele deconectării.

X. MODIFICAREA PREZENTELOR REGULI

10.1. Fiecare Participant al Pieței are dreptul să inițieze propuneri de modificare a prezentelor Reguli.

10.2. Toate propunerile se prezintă în scris Operatorului de Sistem și Agenției.

10.3. Agenția este în drept să ceară Participanților Pieței să prezinte comentariile lor înainte de luarea deciziei cu privire la modificarea prezentelor Reguli.

10.4. Operatorul de Sistem înștiințează, în scris, ceilalți Participanți ai Pieței, în termen de 5 zile, despre propunerea primită și solicită comentariile lor privind propunerea dată.

10.5. Operatorul de Sistem, în timp de o lună din ziua înregistrării propunerii respective, pregătește și prezintă Agenției avizul său asupra propunerilor parvenite, precum și comentariile prezentate de ceilalți Participanți ai Pieței.

10.6. Agenția examinând avizul înaintat de Operatorul de Sistem și comentariile celorlalți Participanți ai Pieței, decide asupra modificării prezentelor Reguli.

10.7. Hotărîrea Agenției se aduce la cunoștința tuturor Participanților Pieței.

10.8. Agenția este în drept să modifice unilateral Regulile sau să convoace adunarea Participanților Pieței pentru a lua în discuție propunerile făcute în vederea modificării prezentelor Reguli.

10.9. Hotărîrile Agenției sînt obligatorii pentru toți Participanții Pieței și pot fi atacate în instanța de judecată, conform Normelor.

XI. SOLUȚIONAREA DIFERENDELOR

11.1. În cazul apariției diferendelor între Participanții Pieței, ce rezultă din aplicarea prezentelor Reguli și Procedurilor Operaționale, ei vor depune toate eforturile întru soluționarea diferendelor respective prin negocieri, în limitele Normelor.

11.2. Dacă Participanții Pieței nu vor putea soluționa diferendul prin negocieri, ei vor adresa o petiție Agenției, pentru soluționarea diferendului respectiv. Agenția va analiza diferendul și va convoca o ședință cu Participanții Pieței aflați în conflict.

11.3. Dacă în rezultatul ședinței se va ajunge la o soluție ce satisface Participanții Pieței care se află în conflict, atunci diferendul se va considera aplanat, iar Agenția va fixa rezultatul într-un proces-verbal semnat de părțile respective.

11.4. În cazul dacă în rezultatul ședinței nu se ajunge la o soluție ce satisface Participanții Pieței care se află în conflict, atunci Agenția va lua o hotărîre proprie, în limitele competenței sale.

Această hotărîre este obligatorie spre executare pentru Participanții Pieței respectivi.

11.5. Dacă Participanții Pieței care s-au adresat Agenției cu o petiție de soluționare a diferendului, vor ajunge la o înțelegere acceptabilă de ambele părți, atunci ei își vor retrage, în scris și la orice etapă, petiția lor. În acest caz diferendul se va considera aplanat, iar Agenția va fixa rezultatul într-un proces-verbal semnat de părțile respective.

11.6. Hotărîrea Agenției poate fi atacată în instanța de judecată, conform Normelor.

11.7. Adresarea la instanța de judecată nu eliberează Participanții Pieței de îndeplinirea hotărîrii Agenției.

11.8. Conflictele dintre Participanții Pieței și agenții economici, care nu sînt Participanți ai Pieței, se soluționează în conformitate cu prevederile contractelor bilaterale de furnizare a energiei și puterii electrice.

a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport ce revine la cantitatea de energie electrică tranzitată

1. Calcularea valorii efective a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport.

Valoarea efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, delta W , pe parcursul Perioadei de Facturare, se calculează conform formulei:

$$\Delta W = W_{intr} - W_{iestz},$$

unde:

W_{intr} – cantitatea de energie electrică furnizată/intrată la hotarul exterior al Rețelei de Transport pe parcursul Perioadei de Facturare;

W_{iestz} – suma cantității de energie electrică ieșită din Rețeaua de Transport/livrată către RED și Consumatorilor Eligibili și a cantității de energie electrică tranzitată pe parcursul Perioadei de Facturare.

$$W_{iestz} = W_{RED} + W_{tz} + W_{CE},$$

unde:

W_{RED} – cantitatea de energie electrică livrată către RED la hotarele interne ale Rețelei de Transport pe parcursul Perioadei de Facturare;

W_{CE} – cantitatea de energie electrică livrată Consumatorilor Eligibili prin Rețeaua de Transport pe parcursul Perioadei de Facturare;

W_{tz} – cantitatea de energie electrică tranzitată pe parcursul Perioadei de Facturare.

2. Calcularea componentei constante a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport la tranzitarea energiei electrice.

Componenta constantă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport a energiei electrice, ΔW_{const} , se determină prin calcul, după formula:

$$\Delta W_{const} = \Delta W_{mg} + \Delta W_{pc} + \Delta W_{bc} + \Delta W_{cps},$$

unde:

ΔW_{mg} – pierderile mersului în gol al transformatoarelor din Rețeaua de Transport;

ΔW_{pc} – pierderile legate de efectul de coroană;

ΔW_{bc} – pierderile în bateriile de condensatoare și bobinele de reactanță;

ΔW_{cps} – consumul propriu tehnologic în stații, dacă el nu este inclus în tariful pentru transportul energiei electrice.

Cantitatea, delta W_{const} , se repartizează între cantitatea de energie electrică furnizată către RED și Consumatorii Eligibili și cantitatea de energie electrică tranzitată în corespundere cu ponderea energiei electrice furnizate către respectiva RED și Consumatorilor Eligibili sau tranzitată pe parcursul Perioadei de Facturare respective.

3. Calcularea componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică prin Rețeaua de Transport la tranzitarea energiei electrice.

Componenta variabilă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport reprezintă pierderile ce sînt generate de curentul de sarcină și se determină conform formulei:

$$\Delta W_{var} = \Delta W - \Delta W_{const}$$

Dacă un Titular de Licență sau o Parte terță efectuează tranzitul de energie electrică prin Sistemul Electroenergetic și componenta variabilă relativă și efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, delta W_{var} , este mai mică sau egală cu componenta variabilă relativă calculată a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de

Transport fără de tranzit, atunci, componenta variabilă absolută și efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport se distribuie între cantitatea de energie electrică furnizată către RED și Consumatorii Eligibili, și cantitatea de energie electrică tranzitată în corespundere cu ponderea energiei electrice furnizate către respectiva RED și Consumatorii Eligibili sau tranzitate pe parcursul Perioadei de Facturare respective.

4. Exemplu de calculare a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine RED-I sau Consumatorului Eligibil concret.

Calcularea valorii componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine RED-I sau Consumatorului Eligibil concret, se efectuează după următoarea formulă:

$$\Delta W_{\text{var. RED-I}} = \Delta W_{\text{var}} \times \frac{\Delta W_{\text{RED-I}}}{W_{\text{iestz}}},$$

unde:

$\Delta W_{\text{var. RED-I}}$ – componenta variabilă efectivă a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport pe parcursul Perioadei de Facturare, ce revine RED-I sau Consumatorului Eligibil concret;

$W_{\text{RED-I}}$ – cantitatea de energie electrică furnizată RED-I sau Consumatorului Eligibil concret, prin toate punctele de delimitare, pe parcursul Perioadei de Facturare.

5. Exemplu de calculare a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine la tranzitul de energie electrică.

Calcularea valorii componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine la tranzitul de energie electrică, se efectuează după următoarea formulă:

$$\Delta W_{\text{var. tz}} = \Delta W_{\text{var}} \times \frac{\Delta W_{\text{tz}}}{W_{\text{iestz}}},$$

unde:

$\Delta W_{\text{var. tz}}$ – valoarea efectivă a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, atribuit la tranzitul de energie electrică, pe parcursul Perioadei de Facturare;

W_{tz} – cantitatea de energie electrică tranzitată pe parcursul Perioadei de Facturare.

[Pct.5 [modificat prin Hot. ANRE nr.320 din 16.01.2009](#), în vigoare 24.02.2009]

6. Determinarea valorii efective a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine Furnizorilor.

Valoarea efectivă a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine Furnizorilor, pentru Perioada de Facturare, se determină după formula:

$$\Delta W_{\text{var. Furn-I}} = W_{\text{Furn-I}} \times \frac{\Delta W_{\text{var}}}{W_{\text{intr}}},$$

unde:

$\Delta W_{var.Furn-I}$ – valoarea efectivă a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, ce revine Furnizorului-I;

W_{Furn-I} – cantitatea efectivă de energie electrică furnizată în Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, pentru Furnizorul-I.

Dacă Titularul de Licență sau o Parte terță efectuează tranzitul de energie electrică prin Sistemul Electroenergetic și valoarea relativă efectivă a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică, la transportul ei prin Rețeaua de Transport, este mai mare decât valoarea relativă calculată a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică, la transportul ei prin Rețeaua de Transport în lipsa tranzitului, atunci, determinarea valorii efective a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică ce revine la tranzitul ei prin Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, se va efectua în modul următor:

$$\Delta W_{var.tz} = \Delta W_{var. efect cu tz} - \Delta W_{var. calcul fără tz} ,$$

unde:

$\Delta W_{var.tz}$ – valoarea efectivă a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, ce revine cantității de energie electrică tranzitată, pe parcursul Perioadei de Facturare;

$\Delta W_{var. efect cu tz}$ – valoarea efectivă a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, cu efectuarea tranzitului;

$\Delta W_{var. calcul fără tz}$ – valoarea calculată a componentei variabile a consumului tehnologic de energie electrică la transportul ei prin Rețeaua de Transport, pe parcursul Perioadei de Facturare, în lipsa tranzitului.